

Protokoll fra møte i Faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr VKM, torsdag 8.desember 2005, kl. 12.00-16.00

Deltakere:

Fra Faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr

Marit Aursand, Marc Berntssen, Aksel Bernhoft, Gro-Ingunn Hemre (nestleder), Bjørn M. Jenssen

Forfall: Anne-Kathrine Haldorsen, Magny Thomassen, Harald Volden

Fra sekretariatet til VKM:

Koordinator for faggruppe 6, Anne Finstad (Ref.)

Forkortelser benyttet i protokollen:

FG6 Faggruppe for fôr til terrestriske og akvatiske dyr

HK Hovedkomiteen

1. Velkommen, registrering av eventuelle fravær og habilitet

Nestleder, Gro-Ingunn Hemre, ønsket velkommen til møtet i faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr. Ingen erklærte seg inhabile.

2. Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Innkallelse og forslag til dagsorden for møtet ble godkjent.

3. Kort orientering fra de viktigste sakene fra møtene i Hovedkomiteen 11.oktober og 29. november

Koordinator for faggruppen orienterte kort om de viktigste sakene for faggruppe 6 fra møtet i Hovedkomiteen 11.oktober og 29.november.

Viktigste saker fra HK-møtet 11.oktober

Sak 2 "Helse- og miljøvurdering knyttet til antibiotikaresistensgener i GMO"

Den 2.september var det et ekstraordinært HK-møte for å behandle denne saken. Siden sist hadde det skjedd noen endringer som ble diskutert på møtet. Det ble på HK-møtet presisert at det var uheldig at HK måtte behandle denne saken før ad hoc-gruppens endelig rapport forelå. Forslaget som nå forelå ble vedtatt.

Sak 3 "Helhetssyn på fisk"

Leder fra ad hoc-gruppen for helhetssyn på fisk la frem kap. 2-9. Det ble presisert at gruppen har prøvd å vektlegge nytteperspektivet fremfor risikoperspektivet fordi det hittil har vært mye fokus på risiko. Det gjenstår mye redaksjonelt arbeid (språk og layout) samtidig som at kap. 10 som er oppsummerings- og konklusjonskapitlet foreløpig ikke er ferdig i ad hoc-gruppen. Kap. 10 vil bli presentert på det neste møtet (29.november). Hovedkomiteen roste arbeidet som var gjort og at rapporten hadde en god tilnærming. Men poengterte også at det er en fordel med noe mer mekanistisk tilnærming til "nytte"-aspektet. Risikovurderinger for barn ble også etterspurt.

Det ble bestemt at ad hoc-gruppen og faggruppene i VKM står fritt i å avgjøre hvor mye de ulike faggruppene bør involveres i arbeidet med de forskjellige kapitlene.

Sak 4 ”Utredning av helsemessige konsekvenser ved bruk av søtstoffer i stedet for sukker i leskedrikker”

Leder for arbeidet, Lene Frost Andersen, ga en rask orientering. Det jobbes med den teoretiske delen, men beregningene har man ikke kunnet starte på siden Mattilsynet ennå ikke har kommet med datagrunnlaget som er nødvendig for å utføre arbeidet.

Sak 8 ”Risikovurdering av avløpsslam brukt som gjødsel

Vitenskapskomiteen har mottatt et brev fra Mattilsynet med behov for en risikovurdering av avløpsslam brukt som gjødsel. Bakgrunnen for henvendelsen fra Mattilsynet er et brev fra Norsk Landbrukssamvirke Servicekontor A/S som ber Mattilsynet om å få utført en risikovurdering av avløpsslam brukt i landsbruket. Det ble på møtet i hovedkomiteen kommentert at mye av denne informasjonen finnes allerede fordi slike utredninger er utført flere ganger tidligere. Det ble bestemt å sette ut et forprosjekt som har som mål å avklare hvilke miljøgifter og forurensninger det finnes tilstrekkelig med data til at VKM kan gjennomføre en fullstendig risikovurdering. Forprosjektet er satt ut til Aquateam med frist til utgangen av mars. Når rapporten fra forprosjektet foreligger skal det nedsettes en ad hoc-gruppe som skal utføre risikovurderingen.

Vedtak: *Det ble på faggruppemøtet spurt om det var noen fra faggruppen (faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr) som kunne ønske å delta i en slik ad hoc-gruppe. To av medlemmene meldte sin interesse. Koordinator vil informere de ansvarlige for saken i sekretariatet om dette.*

Viktigste saker fra møtet i Hovedkomiteen 29.11.05

Sak 2 ”Risikovurdering – introduksjon av høypatogent aviært influensa A virus til Norge”

Mattilsynet har bedt VKM om å gi en vurdering av risiko forbundet med introduksjon av høypatogent influensa A virus til Norge. Det er oppnevnt en ad hoc-gruppe. Siden det er en hastesak vil saken bli behandlet på et ekstraordinært møte i Hovedkomiteen 10. januar.

Sak 3 ” Helhetssyn på fisk”

Ad hoc-gruppens leder la frem ny status i arbeidet samt forslag til forside, forord og bakgrunn og utkast til kap.10 ”Oppsummering og konklusjoner”. Siden det forrige HK-møtet har kap. 2-9 blitt sendt ut til aktuelle faggrupper i VKM til kommentering/innspill. Det ble redegjort for Kapittel 10 ”Oppsummering og konklusjoner”, men kapitelet er fortsatt under utarbeidelse. Hovedkomiteen understreket av arbeidet vil få stor betydning og ønsker at deler/hele arbeidet skal foreligge også på engelsk. Hovedkomiteen støttet også ad hoc-gruppens forslag om at rapporten blir stående som et eget sluttprodukt og at Hovedkomiteen ikke utarbeider noen egen uttalelse. Dette under forutsetning av at Hovedkomiteen får mulighet til å kommentere kapittel 10 slik som avtalt.

Sak 4 ”Utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy”

Leder for ad hoc-gruppen redegjorde for status. Ad hoc-gruppen vil i forkant av neste møte i Hovedkomiteen oversende et brev til Hovedkomiteen med forslag om å avholde kurs i stokastisk modellering for VKM medlemmer. Mer om denne saken under eget punkt 4.

Sak 6 ”Planer og budsjett”

Hovedkomiteen ønsket å synliggjøre VKM mer og at det er viktig å bruke store, viktige saker til markedsføring. Det er viktig at VKM-ekspertene fremstår som ”ambassadører” for VKM i de forskjellige fora de ferdes. Det er også ønskelig at VKM-eksperter holder foredrag i regi av VKMs risikovurderinger.

Ønsker at faggruppene skal påpeke forskningsbehov i de risikovurderinger som utføres og at sekretariatet sammenstiller disse.

Sak 7 "Rutiner for behandling av saker i Hovedkomiteen"

Det ble diskutert rutiner for oppnevning av eksterne eksperter i VKM siden disse ikke har vært igjennom en grundig utvelgelsesprosess som de som sitter som medlemmer av VKM. Det ble poengtert at rutinene ikke burde være for rigide, men at man burde etterspørre CV slik at sekretariatet feks kan opprette en database over eksperter.

4. Saker som ble behandlet på møtet**Helhetssyn på fisk**

Faggruppemedlemmene hadde fått rapporten "Helhetssyn på fisk" kap. 2-9 til kommentering. Siden faggruppen har et medlem med i ad hoc-gruppen ble det størst fokus på gjennomgang av kapitelet vedrørende fôr. Det ble bestemt å endre noe på oppsummeringen av fôrkapitelet. Revidert utkast av kapitlet sendes til sekretariatet. Andre kommentarer var at man bør identifisere områder hvor norsk fisk kommer fra (si noe om forurensete områder generelt, at det er regionale forskjeller, og nord-områder og barentshavet er relativt rent). anbefaler også at man bør ha med et avsnitt innledningsvis om geografiske forskjeller/hvor kommer fisken vi spiser fra (det meste er fisken vi spiser er fanget i åpent hav). Det kom også konkrete innspill på tekst og innhold på kapitel 5 og kapitel 6 som koordinator vil overbringe ad hoc-gruppen.

Kapitel 10 "Oppsummering og konklusjoner" vil bli sendt på elektronisk høring i løpet av januar siden dette fortsatt er under utarbeidelse i ad hoc-gruppen.

Utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy

Koordinator orienterte om arbeidet i ad hoc-gruppen for generelle eksponeringsmodellverktøy. Ad hoc-gruppen har sendt ut en forespørsel til alle faggruppene i VKM om besvare spørsmål vedrørende databaser og modelleringsverktøy aktuelle for de enkelte faggruppene. Faggruppen for fôr har ikke levert sin besvarelse på disse spørsmålene, men det ble på møtet lagt fremt et forslag til utkast som ble diskutert.

Vedtak: *Koordinator vil sammenstille de innspill som kom på møtet inn i dokumentet og sende det på rask elektronisk høring til medlemmene før det sendes til ad hoc-gruppen for eksponeringsmodellverktøy.*

5. Saker som har vært behandlet i faggruppen siden forrige møtet

To vurderinger har blitt ferdigstilt siden det forrige møtet i faggruppen (8.9.2005). Disse er "Betydning av økt grenseverdi for kadmium i fiskefôr for anvendelse av fiskeensilasje som fôr (05/606-5-endelig) samt "Assessment of krill meal in animal feedingsstuff with respect to fluorine". Disse ble publisert på vkm.no 30.september 2005. Faggruppemedlemmene ønsket å endre noe vedrørende språket som koordinator vil rette opp.

6. Saker til orientering**Bioprotein**

På det forrige møtet i faggruppen ble det nedsatt en egen ad hoc-gruppe til å arbeide med vurderingen av BioProtein. Leder for ad hoc-gruppen orienterte om arbeidet og gikk igjennom mandatet som er satt for gruppen. Ad hoc-gruppen har nå hatt to møter og arbeidet er godt i gang. Produksjonen av BioProtein skal imidlertid stanse da fabrikken på Norferm stenges 1.mars 2006. Både Statoil og Dupont trekker seg helt ut. Mattilsynet ønsker på tross av dette å opprettholde bestillingen på en risikovurdering av BioProtein. Utkast til rapport fra ad hoc-gruppen vil foreligge i midten av januar og den vil da bli sendt på elektronisk høring til faggruppemedlemmene i midten av januar.

Saker fra Mattilsynet

Mattilsynet kunne dessverre ikke delta på møtet men koordinatør hadde i forkant blitt orientert av Mattilsynet om saker som kunne være av interesse for faggruppen. Koordinatør gikk derfor igjennom disse sakene.

Kamfeklor (toksafen):

Det er vedtatt nye grenseverdier av toksafen i EU. De gamle grenseverdiene var fra 1990. Fiskeolje og fiskemel er de viktigste kildene for stoffet i fôr, og fiskeprodukter bidrar mest til den humane eksponering. Overføring fra fôr til spiselig vev er også høyest hos fisk. Det har derfor vært viktig å sette nye grenser for å begrense den humane eksponeringen. Norge hadde oversendt en kommentar med analyser av 5 prøver med kolmuleolje og på bakgrunn av dette ønsket høyere grenseverdi enn den som var foreslått. Dette ble imidlertid ikke tatt til følge da disse prøvene også viste høye dioksin og dlPCB-nivåer. Nye grenseverdier er på 0,02 for fiskemel, 0,2 for fiskeolje og 0,05 mg/kg for fiskefôrblandinger og gjelder for summen av kongenerne Parlar nr 26, 50 og 62.

Endosulfan:

Nye grenseverdier for endosulfan er under vurdering i EU kommisjonen. Stoffet er forbudt i Norge for over 10 år siden og de siste landene i EU ventes å forby det 1.1.2006. EFSA har kommet med en vurdering som viser at fisk er meget følsomt for eksponering av endosulfan.

Mattilsynet har sendt en kommentar til kommisjonen med ønske om at grenseverdiene foreslått på vegetabilsk olje blir økt fra 1,5 mg/kg til 2,0 mg/kg. Vegetabilsk olje brukes stadig mer i fôr til fisk siden de viser seg å ha lave dioksin nivåer. EUs foreslåtte grenseverdier på vegetabilsk olje vil begrense mulighetene til å bruke slik olje i fiskefôr.

Ett faggrupped medlem orienterte om at det foreligger nye analyser på endosulfan på fisk eksponert via fôret. Det foreligger generelt veldig lite informasjon om dette.

***Vedtak:** Ett faggrupped medlem vil utarbeide forslag til kommentar som vil bli sendt ut på elektronisk høring i faggruppen. Denne kommentaren vil faggruppen oversende EFSA, Mattilsynet samt publisere den på egne nettsider.*

Nye grenseverdier vedrørende dioksin og dioksinlignende PCB

Det ble orientert om at EU kommisjonen har utarbeidet nye grenseverdier vedrørende maks.grenseverdier for sum dioksiner og dl-PCB i fôr (dir 2002/32) og i mat (EC 466/2001). De har også vedtatt tiltaksgrenser som er separate for dioksiner og dioksinlignende PCB. Grenseverdiene skal bli revurdert i desember 2008 da med tanke på å sette betydelig ned grenseverdiene.

DON/Zearalenone/Ochratoksin A/fumonisin

Det diskuteres i kommisjonen grenser for disse mykotoksiner. Grensene skal være retningsgivende.

7. Møter o.a av felles interesse

To møter/konferanser av interesse ble nevnt. Det ene var SETAC konferanse i Haag 7-11 mai, mens den andre er en fiskeernæringskonferanse i Frankrike; 28 mai – 1 juni (XII International Symposium Fish Nutrition and Feeding: <http://www.st-pee.inra.fr/btz06>). I forkant av denne konferansen vil FORM-nettverket (FORM = Fish meal and oil replacement expertize in EU) møtes i Biarritz 26 & 27 mai, med hovedtema for møtet ”Seafood and healthy eating, when using sustainable fish diets”. Øyvind Lie koordinerer dette EU-nettverket (www.FORMNetwork.net).

8. Eventuelt- Habilitetsskjema og CV

Noen av medlemmene har ikke levert inn habilitetsskjemaer og CV inn til sekretariatet. Det ble ikke tid til å ta opp dette på møtet, men koordinatør vil sende en påminnelse på e-post.

9. Fastsettelse av nye møtedatoer

Det ble bestemt to nye møtedatoer for neste år. Det første møtet vil være i Trondheim **torsdag 9.mars.**

Deretter vil det neste møte være **8.juni i Bergen**. Faggruppen vil komme tilbake til å bestemme møtedatoer for høsten.